

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEČ

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček, račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

442 ljudi utonilo

Ena največjih pomorskih katastrof v zgodovini - Vihar prevrnil delavski izletniški parnik - Grozen življenski boj med besnimi valovi v temni noči

Pariz, 15. junija. AA. Iz Nantesa poročajo: Izletniški parnik »St. Filibert« se je potopil včeraj v ustju Loire pri kraju Noire Montiere. Na parniku je bilo 500 izletnikov, in kolikor se ve, se jih je rešilo dozdaj samo 8. Katastrofa je nastala na ta način, da so se vsi izletniki, ko so videli, da udarjajo na desno stran ladje močni valovi, podali na levi del ladje. Ko je prišel močen val, se je ladja obrnila in se potopila. Mogoče, da je število žrtev vendar nekoliko manjše kot 500, ker so se nekateri zaradi morske bolezni izkrcali v Noiru Montieru.

Izletniški parnik »St. Filibert« je dolg 32 metrov in 6 m širok. Potopil se je včeraj na katastrofalen način, tako da se ta katastrofa more primerjati samo s katastrofo »Titanica« leta 1912, s torpediranjem »Lusitanie« za časa svetovne vojne, s katastrofo španskega parnika »Princ Asturski«, ki se je potopil s 445 ljudmi, s katastrofo angleškega parnika »Mendi«, s katerim je utonilo leta 1917. 625 oseb, s potopom ameriške prekoceanske ladje »Oranto« s 431 žrtvami ter s katastrofo italijanske ladje »Princesa Mafalda«, s katero je utonilo 512 ljudi.

Strašna številka

Pariz, 15. junija. AA. Poročajo iz St. Nazaire, da je zahtevala katastrofa parnika »St. Filibert« 442 žrtev.

Vzrok nesreče

Pariz, 15. jun. tg. Po prvih ugotovitvah se zdi, da vzrok katastrofe, ki je zahtevala najbrže življenje 440 ljudi, ni samo tragičen slučaj. Mali parnik »Saint Filibert« se je v splošnem porabljal samo za nenevarne vožnje po reki Loire med Nantesom in St. Nazaireom, pač pa je ladja večkrat, posebno ob lepih nedeljah, peljala tudi na morje. Verjetno je, da so včeraj sprejeli na krov mnogo preveč izletnikov. Peljalo se je namreč iz Nantesa na otok Noir Moutiere 467 ljudi. Na otoku je namreč ostalo komaj par tisočev ljudi, ki se radi visokih valov niso upali vrniti z ladjo. Lahko se smatra, da je bil parnik preveč obremenjen, ker je sprejel na krov preveliko množico. Katastrofa sama se je zgodila

v par sekundah

Parnik je sicer imel s seboj vse reševalne priprave. Tako so bili pod klopmi promenade pripravljeni rešilni pasovi, vendar pa nihče več ni imel časa misliti nanje. Osem ljudi so rešili žive iz viharja,

19 pa jih je ostalo rajši na otoku Noir Moutier, ki so rajši počakali na osek, da se vrnejo domov z avtobusi. Poveljnik ladje je bil že vpokojeni 70 letni kapitan Oliver, ki ga je dala uprava na razpolago posebno za to vožnjo kot dobrega poznavalca obale. Ker se je potopilo tudi moštvo parnika, vzrok nesreče še ni popolnoma pojasnjen. Kapitan in majhno število ladijske posadke se pač ni moglo uveljaviti nasproti ogromnemu številu potnikov, ki so iskali zavetja pred viharjem in bežali na levo stran, radi česar je ladja izgubila ravnotežje in jo je prvi visoki val prevrnil. Nesreča se je zgodila ravno na pol poti. Radi hudega viharja je bilo na morju le malo ladij in so se zato reševalna dela začela šele pozno s tako majhnim uspehom. Potovanje na otok je poteklo brez neizgovornosti. Vredno večje valovi pa so zahtevali mnogo žrtev morske bolezni. Zato je mnogo izletnikov raje počakalo na otoku, da se vrnejo z avtobusi. Z ladjo pa se je vendar peljalo nazaj še več kot 400 oseb.

Očividec pripoveduje

Pariz, 15. junija. AA. Neki potnik, ki se je rešil o priliki katastrofe parnika »St. Filibert« je izjavil dopisniku Agencije Havas:

Ob 18. smo ravno dospeli v ustje Loire in parnik je hotel zaviti ravno na odprto morje. S severa je pihal močan veter, tako da so udar-

„Nautilus“ rešen

Rešili sta ga dve ameriški vojni ladji — Potovanja na severni tečaj letos ne bo

London, 15. junija. AA. Poročajo, da se je podmornik »Nautilus« v srednjem Atlantiku pokvaril. Gospa Wilkins potuje s parnikom »Mauretania« v London in z veliko skrbjo pričakuje novice o soprogu. Preden je dobila poročilo, da se je podmornica pokvarila, je dejala, da upa, da se bo podmornica pojavila blizu »Mauretanie« in jo spremljala do Anglije.

Končno je rekla, da se čudi, da ji ni poslal soprog nobene vesti.

Newyork, 15. junija. tg. Podmornico »Nautilus« je morala na vožnji v Anglijo privežati nase ameriška bojna ladja »Wyoming«, ki bo skušala privleči podmornico v Kingston na Irskem. Potovanja na severni tečaj bo morala podmornica letos vsekakor opustiti, ker so vsi nadomestni deli za podmornico že odposlani v Bergan, radi česar je neizogibno, da se mora popravilo podmornice za dalj časa zavleči. Prve klice na pomoč je »Nautilus« poslal v soboto ponoči s sporočilom, da se nahaja na 45 stopinjah 12 minutah severne širine in 31 stopinjah 4 minutah zapadne dolžine in da je mo-

jali na desni bok ladje močni valovi. Radi tega so šli vsi potniki na levo stran parnika, ki se je radi tega zelo nagnil. Tedaj je udaril v ladjo močen val ter jo prevrnil. Ko sem to videl, sem skočil v morje ter se prijel neke plavajoče stvari. Posrečilo se mi je priti v bližino rešilnega čolna, v katerem je bilo že nekoliko možnih nesrečnih tovarišev. Toda v rešilni čoln so udarjali valovi, tako da so ga večkrat obrnili. Pri tem sta našla smrt dva moj tovariša. V trenutku katastrofe sem videl na morju številne žene in otroke, kako so vili roke in obupno klicali na pomoč.

Potniki na parniku »St. Filibert« so bili večinoma delavci; udeležili so se izleta, ki ga je organizirala delavska zveza Dolenje Loire. Na parniku je bilo tudi mnogo drugih delavcev srodnih organizacij iz Nantesa. Vsi so bili člani socijalističnih organizacij. Katastrofa se je dogodila v samem ustju Loire, nedaleč St. Nazaire. Veter je bil že dopoldne zelo močan. V enem rešilnem čolnu so se rešile 4 osebe, v drugem pa 7. Radi noči ni bilo mogoče dosti pomagati.

Pariz, 15. jun. tg. Do sedaj so pomožne ladje polovile na morju žrtve katastrofe »Saint Filibert«. V St. Nazaireu so v naglici pripravili kapelico, v kateri bodo položili na oder smrtne žrtve.

tor na zadnji strani neporaben, ker se je zlomil cilindar. V nedeljo zjutraj so klici podmornice javljali, da je odpovedal tudi krmilni motor in da podmornica ne more več manevrirati. K sreči sta bili v bližini dve ameriški vojni ladji »Wyoming« in »Arcansas« in še več drugih ladij, ki pa v začetku radi visokih valov niso mogle pomagati. Nekoliko časa so celo smatrali, da je »Nautilus« popolnoma zgubljen, ker na brezžične klice ni več odgovarjal. Podmornica pa je samo hotela varčevati svoje baterije.

Še ena pomorska nesreča

Pariz, 15. junija. AA. Iz Le Havra poročajo: Francoska prekoceanska ladja »Rochebaud« je včeraj trčila v bližini otoka Quessant v italijansko ladjo »Ungheria«. Italijanska ladja »Ungheria« se je potopila, toda vsa posadka, ki je štela 22 mož, je bila rešena. Parnik »Rochebaud« je poškodovan ter se je moral vrniti v Le Havre.

Nagrade poštne hranilnice dijakom

Belgrad, 15. junija. AA. Te dni vrši Poštna hranilnica razdelitev nagradnih hranilnih knjižic za dijake vse države. Nagrade se dajejo iz fonda za štednjo ministrstva prosvete, ki se zbira na ta način, da vplačuje vanj Poštna hranilnica 1% čistega dobička. Vsaka knjižica se glasi na vlogo 100 Din, ki jih morejo učenci dvigniti, ko postanejo polnoletni. Knjižice se bodo razdelile dijakom na Vidov dan ob koncu šolskega leta. Vloge se obrestujejo že od 1. julija t. l. in sicer s 5%. Razdelitev vrši ministrstvo prosvete, odsek za ljudsko prosveto in to sorazmerno po številu učenecv šol. Tako odpade na teritorij uprave mesta Belgrada 76 knjižic, na savsko banovino 763, na donavsko 518, moravsko 312, drinsko 308, vardarsko 302, na donavsko 518, moravsko 312, drinsko 308, vardarsko 302, zetsko 178, dravsko 134, vrbasko 120 in primorsko 102 knjižice. Od leta 1927 je bilo razdeljenih 17.728 takih knjižic s skupnimi vlogami 1.772.800 Din.

Kongres gosp. zbornic

Vel. Bečkerek, 15. jun. tg. Danes se je nadaljeval in bil končan kongres gospodarskih zbornic iz vse države. Včeraj popoldne sta bila prečitana referata ljubljanske in zagrebske zbornice, o katerih se je danes dopoldne razpravljalo. Predlagano je bilo, da se izda zakon, ki bo v skladu s osnovnim vodopravim zakonom. Nadalje so predlagali, da se tudi vnaprej posveča največja skrb hidro-tehničnim in melioracijskim delom. Nato so pohvalili strukturo naše zunanje trgovine, ki kaže, da 72 odst. našega uvoza tvori gotovo blago, med katerim je velik del takega, ki bi se mogel uspešno izdelovati doma in konkurirati inozemstvu. Tako stanje bi nas osvobodilo od tujine. Temu vprašanju je treba posvetiti največjo pažnjo in povečati domačo izdelavo.

Osebnosti

Belgrad, 15. junija. AA. S sklepom ministra za gozdove in rudnike so postavljeni: Tomo Majer, pomožni gozdarski uradnik v Kostanjevici, za podgozdarja 3. stopnje pri isti upravi; Alojz Lang v Kranju za pomožnega tehničnega uradnika v 9. skupini; Ivan Ahacič, podgozdar v 9. skupini v Kočevju za podgozdarja v 8. skupini pri istem načelnstvu.

Belgrad, 15. junija. AA. S sklepom ministra za socialno politiko in narodno zdravje je postavljen dr. Viktor Kocijančič za sekundarja v državni bolnišnici, dozdaj na ženski bolnišnici v Ljubljani, dr. Stanislav Zvonkovič, dozdaj v bolnišnici za duševne bolezni na Studencu, za sekundarja na isti državni bolnišnici v Ljubljani.

Kraljevi dvor na Bledu

Ljubljana, 15. junija.

Včeraj je dospela v Slovenijo kraljevska hiša. Ob 7. zjutraj je pasiral Ljubljano dvorni vlak, v katerem so bili kraljeviči Nj. Vis. prestolonaslednik Peter ter princa Tomislav in Andrej. S sprejemom na kolodvor so prišli ban dr. Marušič, divizijski poveljnik general Ilić in zastopnik policije nadsvetnik dr. Mlekuš. Dvorni vlak je po nekaj minutah nadaljeval vožnjo na Bled.

Nj. Vel. kralj Aleksander in kraljica Marija sta zapustila Zagreb z avtomobilom. Ob 11.10 sta pasirala Novo mesto. Sredi mesta se je pravkar vršila tombola in je bilo zbrano mnogo ljudstva.

Papež ne pojde do skrajnosti

Zanimive izvirne informacije „Slovenec“

Rim, junija.

Razpust katoliških mladinskih društev je razburil vso Italijo bolj kakor se je pričakovalo. Vsi znaki kažejo na to, da se v Italiji nekaj izrednega pripravlja. Če fašistični izgradi proti katoliškim društvom so sila nevaren pojav. Vlada ga je hotela, a se je igrala z ognjem. Vsa javnost je mrzlično vznemirjena, širijo se tatarske vesti, ki jim ljudstvo tembolj živo veruje, čim težje jih je kontrolirati. Splošna revolta preži v sedeh, da ugoden moment bruhne na dan.

Ključ italijanskega položaja ima v rokah sedaj papež. Z razpustom mladinskih društev, ki so mu bila »punčica« v očesu je bil v srce zadet. Režim je igral vse za vse. Kajti papež bi mogel v sedanjem momentu sprožiti plaz, ki se nabira že deset let. Fašizem je račun na to, da Pij XI. ne bo storil odločilnega koraka. Pomisleki, ki jih imajo cerkveni krogi so nekako ti-le: Če papež vrže plamenico, bi fašisti začeli požigati cerkve in pobijati duhovščino. Cerkev bi neizmerno veliko škode utrpela. Revolucija pa bi dovedla do boljše vizma, kateri bi tudi s svoje strani preganjanje nadaljeval. Da bi se fašizem zrušil pod zgolj moralnim odporom katoliških krogov, je neverjetno za tistega, ki pozna slabosti katolicizma v Italiji. In papež jih pozna. Najhujše so socialne nevarnosti. Aristokracija in latifundisti imajo svojim interesom prirojeno kršanstvo, ljudstvo pa po mno-

gih krajih (tudi po rimskih predmestjih) še Očenaša ne zna moliti. Italijanski katolicizem je bolj za procesijo kakor za borbo. Papež torej ne bo izvajal skrajnih konsekvenc. Ta račun se je fašizmu obnesel. Pa tudi vlada je v kritičnih dneh zaenkrat, da je bila igra riskantna in da bi bil samomor, jo nadaljevali. Oba partnerja se bosta torej pogajala in pogodila.

Drugo je vprašanje, če bo novo prijateljstvo kaj dolgo trajalo. Težko da. Sv. Oče je po vsem, kar je doživel od lateranske pogodbe sem, bridko razočaran. Zadnji dogodki so ga silno pretresli. Njegovo zaupanje v moža, s katerim je v preteklosti trdil da je »un uomo providenziale«, se je do tal omajalo. Režim pa tudi ne bo mogel in niti hotel skrivati svojih namenov, ki so v kričnem nasprotju z bistvom krščanstva in katolištva. Vsa Italija ne smore več toliko fraz, da bi skrila to bistveno disrepanco.

Revolucija bo torej zorela dalje. Če je za trenutek nevarnost odstranjena, so osnovni vzroki ostali, ki bodo, ali tako, ali drugače, dovedli do razsula sedanje diktature. Katoliška Cerkev in Katoliška akcija kot taka ne bo revolucije sprožila ne odobravalna nasilja, a ko se bo sedanje nasilje zrušilo, bodo laški katoličani občutili to kot veliko zadoščenje. Vest naroda je zdaj vsa enodušno proti fašizmu. Fašizem je pripomogel in se potrudil, da bo revolucija v Italiji res narodna italijanska revolucija — vsaj v svoji prvi fazi.

Papežev odgovor na italijansko noto

Rim, 15. jun. tg. Danes je bila italijanskemu zunanjemu ministrstvu izročen papežev odgovor na italijansko zadnjo noto. O vsebini odgovora še molčijo, vendar pa se smatra, da je iz besedila v splošnem spoznati spravljiv ton. Obenem se poroča, da so bile v Turinu zopet odprte nekatere cerkve salezijancev, ki jih je policija zaprla.

Iz Španije

Madrid, 15. jun. AA. Ko je španska vlada donela, da se je v Španijo vrnil primas Španije kardinal Segura, je izdala redarstvu nalog, naj pozove kardinala, da takoj zapusti Španijo. Redarstvo ga je našlo v avtomobilu na potu iz Madrida v samostan Guadilferao. Redarji so kardinalu izročili nalog vlade in mu dovolili samo, da se je nekoliko ur odpočil v samostanu, nakar je moral odpotovati proti francoski meji.

Otvoritev rom. parlamenta

Bukarešta, 15. junija. AA. Ob 11 dopoldne je bila svečana otvoritev parlamenta. Pri otvoritvi je kralj Karol imel govor, v katerem je izrekel tudi te želje: Mi želimo tudi nadalje živeti v prijateljskem razmerju z vsemi državami in bomo storili vse, da se to razmerje še izboljša. S svojimi zavezniki smo zvezani s slavnimi spomini in hočemo ohraniti pravične rezultate, ki smo jih z njimi dosegli. Naš namen je še bolj okrepiti to solidarnost, ki je edino sredstvo za ohranitev civilizacije.

Oborožena moč Združenih držav

Zeneva, 15. jun. tg. Danes dopoldne je tajništvo Društva narodov objavilo 18 tiskanih strani dolge sezname s spremnim pismom washingtonske vlade. Ameriške številke so razen ruskih, ki pa se na željo Moskve do sedaj niso smele objaviti, edini podrobni podatki, ki so prišli do sedaj kot odgovor na februarski poziv generalnega tajnika Društva narodov. Po teh seznamih znaša število ameriške vojske na suhem 139.957 mož in 13.080 častnikov, skupno število mornarjev 109.886 mož in 10.420 častnikov, zrakoplovne čete štejejo 27.324 mož. Vojaško organiziranih zvez pa v Združenih državah sploh ni. Stroški za vojsko na suhem skupaj z oborožitvijo v zraku znašajo 350.457.000 dolarjev, za mornarico pa 375.291.000 dolarjev.

Italija ima 42 milj. prebivalcev

Rim, 15. jun. tg. Po dosedanjih ugotovitvah ljudskega štetja v Italiji znaša prebivalstvo 42 milj. 118.436 ljudi. Od l. 1921. dalje znaša prirastek prebivalstva 6.1 odstot. in je Italija postala s tem po številu prebivalstva tretja v Evropi, po gostoti prebivalstva pa druga.

Avstrijska in madjarska narodna banka zvišali diskont

Budimpešta, 15. jun. tg. Generalni svet madjarske narodne banke je sklenil zvišati od 16. junija dalje diskontno mero od 5% na 7%, obrestno mero za posojila na oblagacije posojila Društva narodov pa od 6% na 7%.

Dunaj, 15. jun. tg. Generalni svet avstrijske narodne banke je po zgledu nemške državne banke zvišal obrestno mero od 16. junija dalje od 6% na 7%, med tem ko se je zadnje zvišanje za 1% izvršilo komaj pred desetimi dnevi.

Praga, 15. jun. tg. S češkoslovaške strani se izjavlja, da zvišanje diskontne mere v Berlinu, na Dunaju in v Budimpešti ne bo vplivalo na praško eskontno politiko.

Francoska pomoč vzhodu

Pariz, 15. jun. Z. Včeraj se je vršila konferenca med finančnim ministrom Flandinom, guvernerjem Narodne banke Moreau-jem in ravnanterjem raznih pariških bank. Razpravljali so o finančnem položaju v Srednji Evropi. Zaključili so, da se v Srednjo Evropo pošlje komisija, katere naj ugotovi položaj in sredstva za mednarodno sodelovanje. V komisiji bo 6 strokovnjakov finančnega ministrstva in 8 strokovnjakov trgovskega ministrstva.

Budimpešta, 15. jun. Z. »Pesti Curire« piše, da je več madjarskih bančnih predstavnikov odpotovalo v Pariz radi pogajanja za novo posojilo. Madjarska vlada zopet išče zunanje posojilo v znesku 200 milj. pengov.

Komunistični nemiri v Franciji

Lille, 15. junija. AA. V Roubaix je prišlo v zadnjih nočeh do velikih nemirov, ki so bili najhujši, kar jih je bilo po vojni v Franciji. Ker so predilnice znižale mezde, je delavstvo zapustilo delo. Komunistični agitatorji so stavkujoče nahujskali, da so se zabarikadirali v Rue de Longhaies. Na pomoč so poklicali vojaštvo in ognjegasce. Toda vsi napori, da stavkujoče prečene, so bili zaman. Borba je trajala v petek in v soboto vso noč. Ker so komunisti dobili iz bližnjih krajev ojačenja, se boje, da se bodo nemiri ponovili.

Zanimivo odkritje

Rim, 15. jun. tg. V pristanišču Porto Recanati ob jadranski obali so ugotovili, da se nahaja v globini 26 metrov nemška ali avstrijska podmornica, ki je bila potopljena med vojno. Potapljač, ki so ga poslali v globino, se je pri tem zadušil.

Dunajska vremenska napoved: Menjaje oblačno. Pray velika verjetnost neviht. Soparno.

Zagrebska vremenska napoved: Oblačno, viharji z grmenjem. Temperatura bo padla.

Francoska pomoč agrarnim državam

Jugoslaviji kot prvi ponudila prednostne carine in finančni kredit

Pariz, 13. junija. AA. Kakor je znano, je na priporočilo Francije bil sprejet v Ženevi sklep, da se kot prva faza podpore v agrarni krizi državam, ki so agrarni proizvajalci, preferencijski režim. Posebno se to tiče držav donavske kotline. Ti ukrepi naj se v glavnem ustvarijo s pomočjo bilateralnih pogodb med državami proizvajalkami in državami, ki potrebujejo žito, vsekakor pa v okviru pogodb in sheme sporazuma, ki ga bo odobrila odbor za evropsko unijo. To svojo iniciativo je začela Francija uveljavljati. Predložila je podonavskim državam sistem, ki bo v toliko ugoden, da bodo mogle te države izkoristiti svojo nadmoč in uživati neke finančne koristi. Ko se pogajanja končajo, kakor se lahko pričakuje, bo Francija

predložila sklepe parlamentu, ki jih bo takoj ratificiral. Prva pogajanja so se začela z Jugoslavijo. Pariz, 13. jun. tg. Po uradnem sporočilu se pogaja Francija z Jugoslavijo za oddajo presežka jugoslovanskega žita, do pokaže drugim državam dober zgled in podpre ponovno svojo politiko za evropsko sodelovanje. Ponudila je Jugoslaviji prednostne carine in finančni kredit. V Belgradu so zelo zadovoljni. Francija upa, da bodo pogajanja kmalu zaključena, da bo mogla potem začeti slična pogajanja z drugimi donavskimi državami. Pogodbe se bodo potem takoj predložile v ratifikacijo. Francija upa, da bo že 23. t. m. mogla predložiti agrarni komisiji evropskega odbora praktične rezultate.

Krvavi poulični boji v Nemčiji

Berlin, 13. junija. AA. V raznih nemških industrijskih središčih je prišlo do ponovnih krvavih bojov med ekstremističnimi strankami. Ranjenih je bilo mnogo oseb. Aretirani so več komunistov. V kölnskih predmestjih je prišlo do krvavega spopada med policijo in komunisti, ki jih je skušala razgnati. Demonstranti so streljali na stražnike in tri hudo ranili.

Do sličnih nemirov je prišlo v Leipzigu, Düsseldorfu, Elberfeld-Barmenu, v Kielu in drugih mestih. Vendar se je policiji posretilo zopet vzpostaviti red in mir.

Nesiguren gospodarski položaj

Berlin, 13. jun. AA. Danes popoldne je sklenil upravni svet drž. banke zvišati eskomptno mero od 5 na 7%. Gospodarski krogi menijo, da je hotela banka na ta način preprečiti nakupovanje deviz.

V tem mesecu je državna banka izplačala za 150 milijonov mark zlata in inozemskih valut. Povpraševanje po devizah je v petek doseglo višek, dočim je danes znatno popustilo. O sedanjih gospodarski krizi so razširjena različna mnenja. Nekateri listi menijo, da so vrgle nekatere ameriške banke velike množine mark na trg, ker so vznemirjene zaradi notranjepolitičnega položaja v Nemčiji in komplikacij, ki bi nastale zaradi zahteve nemške vlade za revizijo reparacijskih plačil. Po vestih iz New Yorka so ameriške banke zelo

vznemirjene zaradi dvigov iz nemške drž. banke. Ameriški finančni krogi menijo, da bi imel padec nemške marke katastrofalne posledice tudi v Združenih državah. Poročila pravijo, da se je nakupovanje nemške marke ustavilo, ker je ameriška banka nakupila večje količine nemške valute.

Vossische Zeitung poroča, da je nemška drž. banka objavila povišanje eskomptne mere proti dosedanjemu običaju šele v poznih 23 urah. Poročajo, da je čakal predsednik Luther na današnje dogodke na inozemskih borzah in na razvoj notranje-političnega položaja.

Berliner Tageblatt pripisuje povpraševanje po inozemskih valutah nezaupanju inozemskih upnikov do nemške marke, kar je posledica poloma dunajskega Kreditnega zavoda.

Italija odpusti Nemcem del reparacij

Milan, 13. junija. tg. Mussolinijev »Popolo d'Italia« izjavlja danes, da bi bila Italija pripravljena, odreči se letno 200 milijonov liram, ki so določene za popravilo vojne škode v Benečiji, da da dober zgled za splošni predlog, da naj se vse nemške reparacije znižajo na oni znesek, ki ga imajo zavezniške države plačevati Ameriki. List nato vprašuje, ali so tudi druge bogatejše in bolj cvetoče države pripravljene k enaki velikodušnosti, kar bi tudi vprašanje razorožitve privedlo bližje k cilju, ker je splošno znano, da se reparacijska plačila v marsikaterih državah, seveda v Italiji ne (!) porabljajo za oboroževanje.

Pred otvoritvijo romunskega parlamenta

Liberalci - odločujoči faktor — Maniu pričenja borbo proti vlad

Bukarešta, 13. jun. Z. V ponedeljek, 15. t. m. se odpre v Romuniji parlament. V novem parlamentu se pojavi 80 liberalnih zastopnikov, namesto 67, kakor se je domnevalo. Liberalci so uspeli, da svoje kandidate postavijo na dobra mesta. V političnih krogih so to ugotovitev sprejeli kot senzacijo, ker mora Jorga poleg tega dati 10 mandatov Nemcem in 60 agrarni ligi, tako da Jorgi ostane le 191 mandatov in bi bil prez pomoči liberalcev v parlamentu v manjšini. Vlada se pripravlja, da uniči komunistične mandate, ki jih je 5. Bukareški listi danes pišejo, da je izvažalo senzacijo, ker sta se dr. Maniu, ki je večeraj prispel v Bukarešto, in šef liberalne stranke Duca sestala ter dolgo razgovarjala. Maniu je odkrito pozval Duca na politično sodelovanje. Liberalni »Vitorul« piše, da bo liberalna stranka za sedaj pomagala vladi, toda le pod pogojem, da ista stavi izven

moči upravni zakon, da reducira proračun in da ukine avtonomne zavode ter zmanjša davčna bremena.

Bukarešta, 13. jun. Z. Dr. Maniu je dal nekemu madjarskemu časnikarju izjavo, v kateri je ostro napadel vlado. Obtožuje vlado, da je falzificirala volivne rezultate, in trdi, da je iz skrinje drugih strank pretresala kroglice v svoje. Dr. Maniu je prepričan, da bo narodna kmetička stranka zopet uživala ono brezmejno popularnost, ki jo je imela prej. Jorgina vlada bo živel le par mesecev, ker za daljši obstoj niso dani pogoji. V današnji težki krizi lahko na čelu Romunije stoji edino taka vlada, ki bo izvoljena po volji naroda, torej s poštenimi volitvami. Sedanji volivni rezultati dokazujejo, da se brez narodne kmetičke stranke ne more ustvariti nikakšne koncentracije.

Lyon pozdravlja naše junake

Prisrčne ovacije jugoslovanskim bojnikom

Lyon, 13. junija. AA. Včeraj ob 17.30 so dopeli v Lyon bivši jugoslovanski bojniki. Na postaji jih je sprejel general Miclaud, predsedništvo FIDAC, predsedništvo sekcije Poilus d'Orient, predstavniki mestnih in vojaških oblasti ter vseh vojaških združenj. Na peronu in pred postajo so bile zbrane ogromne množice ljudstva, ki so navdušeno pozdravljale jugoslovanske bojnike. Tako se je Lyon pridružil v bratstvu in prijateljstvu do Jugoslavije vsem francoskim mestom, ki so sprejela jugoslovanske goste tako prisrčno. Na peronu je pozdravil goste general Miclaud s prisrčno dobrodošlico. Formirala se je povorka po mestu do glavnega trga. Sredi trga je bila postavljena častna četa 99. pešpolka. Glasba je intonirala jugoslovansko himno in marseljezo. Od glavnega trga so odšli naši bojniki v občinski dom. Od trga do občinskega doma je bila na obeh straneh ulice lahka zastav mnogih društev in združenj bivših

bojnikov. V občinskem domu je bila častna zaskusa.

Lyon, 13. junija. AA. »Poilus d'Orient« so priredili sredi ob 8.30 velik banket na čast bivšim jugoslovanskim bojnikom in rezervnim častnikom. Na banketu je bilo 500 povabilencev. Predsedoval je banketu g. Marc Herault. Na častnih sedežih pa so bili polkovnik Radosavljevič, podprefekt departmana, komandant mesta, generalni tajnik prefektore, vrhovni državni tožilec, državni tožilec, predsednik lyonske sekcije »Poilus d'Orient«, gosp. Stefanović, Pačanae, Lovrić in zastopnik predsednika občine Herriota. V toku banketa je bilo več govorov, ki so naglašali voljo Jugoslavije in Francije, da sodelujeta tudi v bodoče čim tesneje. Glasba je svirala obe narodni himni in vojaške komade. Med banketom je bilo najprijetnejše razpoloženje.

Nov zavod usmi jenk v Zagrebu

Zagreb, 13. junija. Z. Danes ob 9 je hrvaški metropolit prevz. nadškof dr. Ante Bauer posvetil temeljni kamen kapele novega noviciata usmiljenih sester na Sv. Duhu. Ta lep in pomenljiv obred se je vršil tiho in je bila na željo nadškofa izključena javnost, ker je dr. Bauer hotel proslaviti svoj god v najtistem krogu in nemoten od vojščev. Nov noviciat se gradi na enem najlepših okoliških mest Zagreba in bo v njem prostora za 100 oseb. Potreba zgraditve novega noviciata se je futila že zdavnaj, ker v centrali v Frančiškanski ulici ni bilo dovolj prostora

Seja ministrskega sveta

Belgrad, 13. jun. AA. Danes od 11 do 13.30 se je vršila pod predsedništvom ministra brez listnice Nikole Uzunovića seja ministrskega sveta, na kateri so razpravljali o tekočih zadevah.

Dunajska vremenska napoved: Nevihte na širšem ozemlju. Morda nekoliko hladneje.

Zagrebska vremenska napoved: Oblačno in sremenljivo. Zapadni in južni topli vetrovi.

Seznam stečajev in prisilnih poravnav

Belgrad, 13. jun. AA. Oddetek državne statistike pri predsedništvu ministrskega sveta je objavil statistiko stečajev in prisilnih poravnav v toku meseca maja. V tem mesecu je javljeno iz vse države 45 stečajev in 93 prisilnih poravnav. Po banovinah je bilo v vardarski banovini 6 stečajev in 3 prisilne poravnave, v vrbaski 0,3, v dravski 7,20, v drinski 5,8, v donavski 14,37, v zetski 1,1, v moravski 3,0, v primorski 1,2, v savski 6,16, na področju mesta Belgrada pa 2,4.

Skupščina Zveze mest

Zagreb, 13. jun. Z. Danes dopoldne ob 10 se je pod predsedstvom zagrebskega župana g. dr. Srkulja vršila seja poslovnega odbora Zveze mest, kateri so prisostvovali odborniki 10 mest. Poslovni odbor je razpravljal o predmetih, ki pridejo na razpravo glavne skupščine, katere se vrši 20. t. m. v Sarajevu. Sprejeta so vsa obvestila odbornikov in predlog o budžetu za 1931. leto. Poslovni odbor je zaključil, da sedež Zveze ostane še nadalje v Zagrebu, medtem, ko se volitev poslovnega in nadzorstvenega odbora izvrši po banovinah, upoštevajoč število prebivalcev po mestih, oziroma po edinih banovinah. Na glavni skupščini Zveze mest se bodo vršila tudi štiri predavanja.

Austriji grozi kriza

Politične kupčije velenemcev

Dunaj, 13. jun. d. Politični položaj v Avstriji postaja vedno bolj resen. Razpisnost prejšnjih vlad, osobito takrat, ko je dr. Schober vodil avstrijsko politiko, je dovela do neljubih odkritij v državnem proračunu, ki napoveduje milijardni deficit. K temu je prišla še katastrofa Credit-Anstalta, ki je tudi zahtevala državnega kritja v iznosu 800 milijonov Din. Najstrožje varčnostne odredbe so postale neizbežne, osobito, odkar se je od raznih strani v inozemstvu namignilo vladi, da sme računati na dejansko denarno pomoč le, če bo napravila red v domači hiši. Posledica tega je bil takoj imenovan varčnostni program finančnega ministra, ki je neusmiljeno črtal velike postavke v državnem proračunu.

Noben minister, ki hoče varčevati z državnim denarjem, še ni bil popularen in reči se mora, da sta vseobče spoštovani državni kancler dr. Ender in njegov finančni minister dr. Juch pokazala mnogo poguma, ko sta stopila pred narod s zahtevo varčevanja, da se reši država pred popolnim finančnim bankrotom. Samo ob sebi razumljivo bi imelo biti, da najdeta za svojo energično domoljubno politiko neomejeno oporo vsaj pri vladni koaliciji, če že ne tudi pri socialistih. Krščan.-socialna stranka se je takoj postavila na stran svojih ministrov, medtem ko je vsenemška skupina, katero vodi zunanji minister dr. Schober, začela intrigrirati in izjavljati v parlamentu in po deželi, da ona ne nosi odgovornosti za varčnostne odredbe in da jih ne bo pustila izglasovati. To čudno stopanje je dovelo do skrajne politične napetosti, ker sta dr. Enders in dr. Juch morala naravnost poslati ultimatum drugim parlamentarnim strankam, da odstopita, če bi se njihovi načrti ne odobrili.

Energični kršč.-socialni poslanec Kunschak je natančno orisal položaj, ko je sinoči na nekem volivnem shodu poudaril, da bi ostale stranke rade odrinile odgovornost in jo napravile na hrbet »klerikalcev«. Če ostale vladne stranke ne bodo razumeli svoje dolžnosti ali če nameravajo iz avstrijske bede delati svoj političen kapital, bodo kršč. socialci izstopili iz vlade in prepustili političnim demagogom, naj državo izvlečejo iz nevarnosti. V političnih krogih so te besede udarile kakor bomba. Dobro informirane osebnosti so mnenja, da je ta grozeči izpad bil neobhodno potreben, ker je javna tajnost na Dunaju, da se je vodja Landbunda (v katerem sedijo vsenemci) dr. Schober že v zaključju pogajal s socialdemokrati za novo vladno koalicijo. Socialisti so odklonili »kabinet mavrice«, kakor imenujejo Schoberov predlog, da se rdeči socialisti zvežejo s plavimi landbundovci. Dr. Schoberjeva zamisel sodelovanja z marksisti je tudi radi tega pikantna, ko je dosedaj zunanji minister veljal za »rešitelja Avstrije«, za »moža reda in miru« in za neupogljivega nasprotnika marksizma. Tohična konjunktura, piše »Grazer Volksblatt«, je tudi tukaj pomagala premostiti načela. V krščansko-socialnih krogih se prav nič ne bojuje zveze med marksisti in med »modrimi izdajalci«, ker je jasno, da bi meščanski volivci Landbunda, ki so se v zadnjih volitvah borili načelno »le proti marksizmu«, dovolili dr. Schoberju in parlamentarnemu zastopstvu, da ostane dalje časa priležnik socialistov. Samo žalostno je, izjavlja »Reichspost«, zelo žalostno, da ob času, ko se majejo gospodarski temelji države, politični voditelji iz dr. Scherberjeve okoliščine izjejo »le ugodne prilike, kam bi pristavili svoje politične lončke«.

Rusko-nemška pogodba podaljšana

Berlin, 13. junija. d. Vaš dopisnik je izvedel, da so večmesečna pogajanja med Nemčijo in med sovjetskimi Rusijo za podaljšanje prijateljske pogodbe iz leta 1926, ki je bila sklenjena za dobo 5 let, uspešno končana in da bo prijateljska pogodba s sovjeti kratkoma podaljšana. Pogodba iz l. 1926, ki nosi ime berlinskega pakta, je druga izdaja pogodbe, ki sta jo 1921 podpisala v Rapallu Rathenau in Cicerin. V členu 1 beremo, da se obe državi zavežeta, ostati vedno v prijateljskih stikih ter v slogi reševati vsa vprašanja, ki se tičejo medsebojnih odnosov, ali ki enako interesirajo blagor obeh držav. 2. člen predpisuje nevtarlost za slučaj, da bi ena ali druga država — podpisnica prišla v vojni konflikt s kako tretjo državo. V členu 3 se obvezujeta obe državi, da se ne bosta udeleževali gospodarskega bojkota v slučaju, da bi kakšne tretje države nameravale izvajati bojkotiranje bodisi Rusije, bodisi Nemčije.

V pogodbi iz l. 1926, katere bo, kakor rečeno, brez vsake izpembe podaljšana, beremo v protokolu, da se Nemčija med drugim tudi zaveže, preprečiti vsake nakane, ki bi se v Zvezi narodov eventualno porajale in bile naperjene proti sovjetski Rusiji. V slučaju potrebe bi Nemčija iz Zveze

narodov tudi izstopila.

Kakor vaš dopisnik doznava, se je pogodba podaljšala neizpremenjena tudi z ozirom na politični položaj Nemčije in z ozirom na razna domnevanja, da hoče Francija s svojimi pogajanjmi s sovjeti zanesiti razdor v prijateljske odnose med Nemčijo in Rusijo. S tem je podan jasn demeti takim govoricam. Ravnotako absurdni so sedaj vsi načrti, ki so se pojavljali v gotovih krogih, da se ustvari gospodarska fronta, ki bi sovjetsko Rusijo bojkotirala in preprečila razmah sovjetske industrije. Nemčija se takih eksperimentov ne bo udeleževala. »Maasbode« piše iz Rotterdamu v zvezi z obnovitvijo berlinskega pakta, da naj sedaj sovjeti mirno računajo na sodelovanje evropskih kapitalističnih držav, s katerimi bodo potem, ko si bodo opomogli, že obračunali na svoj način.

Pariz, 13. junija. fr. Na zunanjem ministrstvu je bila sprejeta nota francoskega poslanika v Berlinu, v kateri naznanja podaljšanje prijateljske pogodbe med Nemčijo in Rusijo. Diplomatični krogi so zelo rezervirani. Osebnost zunanjega ministrstva je izjavila, da ta dogodek ne bo v ničemer vplival na potek franko-ruskih pogajanj, ki imajo istotako namen služiti miru in redu v Evropi.

Val vročine nad Evropo

Budimpešta, 13. junija. Z. Po vsej Madjarski vlada še vedno neznosna vročina. Temperatura se je povečala sedaj tudi v severnih krajih, kjer je danes popoldne dosegla 57 stopinj Celzija, v nekaterih mestih pa je znašala temperatura celo 38 stopinj Celzija v senci. Iz Varšave in Bukarešte prihajajo iste vesti. Tudi v južnih krajih Rusije vlada neznosna vročina.

Pariz, 13. junija. AA. V Franciji in Španiji je huda vročina. Najbolj so prizadete južne pokrajine Francije. V Tarbesu je bilo 35 stopinj Celzija v senci. Najhujša vročina je bila v Seville v Španiji, kjer je znašala 44 stopinj.

Pred trg. pogodbo z Madžarsko

Budimpešta, 13. junija. Z. Madjarsko-avstrijska trgovinska pogajanja so končana in bo pogodba podpisana v par dneh. Prav tako se vodijo pogajanja s kraljevino Jugoslavijo in pričakuje se, da bodo pogajanja končana drugi teden. Takoj nato bo dogovor podpisan. Českoslovaška prične trgovinska pogajanja v teku drugega tedna.

Izseljencev vedno manj!

London, 14. jun. tg. Med velikimi mednarodnimi paroplovnimi družbami White Star, Cunard Line, Canadian Pacific, United States, Hapag, severnonemškimi Lloydom in holandsko-ameriško progo je prišlo do konference 18 severnoatlantskih velikih paroplovnih družb, ki so sklenile zmanjšati promet čez Atlantski ocean. V bodoče bodo te družbe oskrbovale samo še po tri proge namesto štirih prog in po dve progi namesto treh prog. Svoj sklep utemeljujejo s tem, da so veliki preokceanski parniki zasedeni pri vožnjah samo do tretjine.

Proces proti Caponeju

New York, 13. junija. tg. Prihodnji teden se bo začela pred sodiščem v Chicagu ogromna kazenska razprava proti Al Caponeju in 78 članom njegove organizacije zaradi kršenja prohibicije. Obtožnica obsega 5000 točk. Kot najvišja kazen se predlaga za Al Caponea 2 leti ječe in 10.000 dolarjev globe. Gre za boj proti čikaškemu sindikatu za uvoz piva, ki obstoja že 13 let in ima letnega prometa za 25 milijonov dolarjev.

Obnovitev monakovske razstave

Monakovo, 13. junija. AA. Tukašnji slikarji so sklenili prirediti novo razstavo, ki bo od 15. junija do 15. oktobra. Razstava bo v prostorih knjižnice Nemškega muzeja. — Umetniki, ki jim je nedavno tega požar uničil njihove umetnine, bodo prejeli odškodnino iz javnih sredstev.

Kmečki nemiri v Italiji

Milan, 14. jun. tg. Potniki, ki prihajajo iz Italije, pripovedujejo, da je prišlo do kmečkih nemirov v raznih krajih, tako na pr. v Pieni, Queirei in Riveretu, kjer so kmetje na občinski hiši razobesili rdeče zastave in zahtevali, da se takoj ukinejo davki. Milica je bila proti njim brez moči, tako da so morali poklicati vojašto sosednjih garnizij na pomoč. V okolici Luce so se industrijski delavci pridružili kmetom in na občinski hiši razobesili rdeče zastave. Tudi v Benetkah in v Neapolju so prirejali brezposelni obhode in klicali: »Dajte nam kruha in dela!«

Leta 1932 bo v Belgradu slovanski ženski kongres

Varšava, 13. jun. AA. Kongres slovanskih žen je sklenil, da se vrši prihodnje leto kongres v Belgradu. Sprejet je bil tudi predlog, da se istega dne po vseh slovanskih državah vrši slovanski dan. Nato je kongres brzojavno pozdravil Nj. Vel. kraljico Marijo, bolgarsko kraljico in gospo predsednika Moškega. Pri volitvah v predsedništvo je bila izvoljena za predsednico ga. Hubička, za podpredsednico ga. Smolarova in Čapkova, eno mesto podpredsednice je določeno za Jugoslavijo, ki jo bo naknadno imenovala. Istotako je rezervirano v odboru za Jugoslavijo 5 mest, za Českoslovaško 3 in za Poljsko 2 mesti.

Varšava, 13. jun. AA. Včeraj popoldne je zaključil kongres slovanskih žen svoje delo. Sprejete resolucije naglašajo potrebo intelektualne kulturne in materijalne vzgoje mladine v slovanskem duhu, potrebe enakopravnosti žene v zakonu ter potrebo sodelovanja žene na kulturnem in gospodarskem polju.

Zborovanje gospodarskih zbornic v Vel. Bečkerek

Vel. Bečkerek, 13. junija. Z. Danes dopoldne so prispele v Vel. Bečkerek delegati gospodarskih zbornic, kjer se udeležijo kongresa. Na postaji so jih sprejeli predstavniki trgovske zbornice v Vel. Bečkerek. Opoldne so gostom priredili banket, popoldne pa se je začelo zasedanje kongresa.

Zagrebske vesti

Zagreb, 13. junija. Z. Danes je na ro. i proti Hraniloviću in drugom imel govor dr. M. tožilec, ki je trajal vse dopoldne. V ponedeljek, bo do govorili zagovorniki.

Zagreb, 13. junija. Z. Nekoliko dni pričakovanja francoska eskadra je končno danes prišla v Zagreb nekaj minut pred 10. Eskadra je bila svečano pozdravljena. Popoldne ob 3 je odletela proti Zemunu v spremstvu nekoliko naših letal.